מתרצת הגמרא: **הָכָא** בְּמַאי עָסְקִינַן – הברייתא מדברת **בְּיוֹצֵא** וְנִכְנָם – שיצא מהטומאה ונכנס אליה שוב, כלומר, שנטהר, וקיבל על עצמו נזירות שוב, ונטמא שנית, ולכן לוקה אם עבר על הנזירות.

רבי יוחנן מקשה עוד: **אֵיתֵיבֵיהּ** לריש לקיש, שנינו בברייתא, **אֵין** חילוק **בֵּין טָמֵא שֶׁנָּזַר** כשהוא טמא, **לְנָזִיר טָהוֹר שֶׁנִּטְמָא, אֶלָּא** שְׁטָמֵא שֶׁנָּזַר, יום **שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ** שהוא יום טבילתו, **עוֹלֶה לוֹ מִן הַמְּנָיָן**, ימי הנזירות, כלומר שנחשב ליום הראשון במנין נזירותו, **וְאילו נָזִיר טָהוֹר שֶׁנִּטְמָא, אֵין יום שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ עוֹלֶה לוֹ לְמִנְיָן** ימי הנזירות, כיון שביום השמיני צריך להביא קרבנות נזיר טמא, ועד שאינו מביאם אינו יכול למנות לנזירות טהרה. מבאר רבי יוחנן קושייתו, **וְאִי סָלְקָא דַּעְתָּךְ** שטמא שנזר **לֹא חָיְילָא** עליו הנזירות כלל עד שיטהר ויקבל שוב, **אַמַּאי עוֹלֶה לוֹ** היום השביעי **מִן הַמְּנָיָן**, הרי עדיין לא קיבל נזירות.

הגמרא מביאה אופן אחר בביאור מחלוקת רבי יוחנן וריש לקיש: **אָמַר מַר בַּר רַב אַשִׁי, מֵיחַל** – לענין חלות הנזירות שנזר בעודו טמא, **כּוּלֵּי עָלְמָא לֹא פְּלִיגִי דְּחָיְילָא** – הכל מודים שחלה הנזירות מיד, ולוקה על שתיית יין ותגלחת, וכן לכשיטהר אינו צריך לשוב ולקבל נזירות, **אֶלָּא כִּי פְּלִיגִי** – לגבי מה נחלקו, רק **לְמַלְקֵי** – לגבי ללקות על טומאה [כלומר, האם אדם זה שנזר בעודו טמא לוקה על טומאה]. **רַבִּי יוֹחָנָן סָבַר, כֵּיוָן דְּחָיְילָא** – כיון שחלה הנזירות, **לָקֵי** גם על טומאה. **וְרֵישׁ לָקִישׁ סָבַר, לֹא לָקֵי** על טומאה, **וְאַף** על גב **דְּחָיְילָא** הנזירות לגבי מלקות על יין ותגלחת, לא חלה לגבי מלקות על טומאה. ולפי זה לא קשה הקושיא האחרונה שהקשינו לריש לקיש, משום שכיון שחלה עליו הנזירות אף אם לא קיבל על עצמו שוב, לכן היום השביעי עולה לו מן המנין, שמיד לאחר שנטהר מתחיל למנות את נזירותו.

רבי יוחנן מקשה על ריש לקיש [לפי המסקנא]: **אֵיתֵיבֵיהּ רַבִּי יוֹחָנָן לְרֵישׁ לָקִישׁ**, שנינו במשנתנו, **מִי שֶׁנָּזַר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אֲפִילּוּ הָיָה שָׁם שְׁלֹשִׁים יוֹם, אֵין** ימים אלו **עוֹלִין לוֹ מִן הַמְּנָיָן, וְאֵינוֹ מֵבִיא קָרְבַּן טוּמְאָה** כשנטהר. מדייק רבי יוחנן: **קָרְבַּן טוּמְאָה הוּא דְּלָא מַיְיתֵי** – רק לגבי הבאת קרבן על הטומאה הוא קל משאר נזיר, **דְּאִי מִילְּקֵי לָקֵי עֲלֵיהּ** – אבל מלקות הוא סופג על הטומאה. שאילו כדברי ריש לקיש, הסובר שאינו לוקה על הטומאה, היה לו לתנא לומר שאף אינו לוקה על זה. מתרצת הגמרא: **בְּדִין הוּא דְּלֵיתְנֵי** – באמת היה לו לתנא לומר **שֶׁאֵינוֹ לוֹקֶה, אֶלָּא** הטעם שלא שנה זאת, **מִשּׁוּם דְּקָא בָּעֵי לְמֵיתְנָא סֵיפָא** – כיון שביקש התנא לשנות בסיפא, שאם **יָצָא** מבית הקברות ונטהר **וְנִכְנַס** באותו יום, **שֶׁעוֹלֶה לוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּטְהַר מִן הַמְּנָיָן וּמֵבִיא קָרְבַּן טוּמְאָה, וּבזה** לא הוצרך התנא לומר שלוקה, שפשוט הוא, שהרי אפילו קרבן טומאה הוא מביא, לכן **תָּנָא** – שנה גם **בְּרֵישָׁא** רק את הדין **שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא קָרְבַּן טוּמְאָה.**

הגמרא מקשה קושיא נוספת על ריש לקיש: **תָּא שְׁמַע,** שנינו בברייתא, **אֵין** חילוקי דינים **בֵּין טָמֵא שֶׁנָּזַר** בעודו בטומאתו, **לְבֵין נָזִיר טָהוֹר שֶׁנִּטְמָא, אֶלָּא שֶׁטָּמֵא שֶׁנָּזַר יום שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ** שהוא יום טבילתו, **עוֹלֶה לוֹ מִן הַמְּנָיָן**, ואילו **נָזִיר טָהוֹר שֶׁנִּטְמָא אֵין יום שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ עוֹלֶה לוֹ מִן הַמְּנָיָן**. מדייק רבי יוחנן ממשמעות הברייתא: **הָא** [–אבל] **לְגַבֵּי חִיּוּב מַלְקוּת** אם נטמא, **זֶה וְזֶה** – טמא שנזר ונזיר טהור שנטמא **שָׁוִין**, וגם טמא שנזר לוקה, וזה שלא כדברי ריש לקיש. **אָמַר לֵיהּ** ריש לקיש לרבי יוחנן, **לֹא** תדייק מהברייתא שהדבר שהם שוים בו הוא מלקות, אלא כך יש לדייק, דווקא לענין ספירת יום שביעי יש חילוק ביניהם, אבל **לְגַבֵּי תִּגְלַחַת** טומאה **זֶה וְזֶה שָׁוִין**, שגם טמא שנזר מגלח שערו ביום השביעי לטהרתו, ככל נזיר שנטמא. ממשיכה הגמרא להקשות, **אֲבָל לְעָנְיַן מַלְקוּת מַאי** – מה דינם, לפי דבריך נמצא שלגבי מלקות חלוקים הם בדיניהם, שזה [–נזיר טהור שנטמא] **לוֹקֶה, וְזֶה** [–טמא שנזר] **אֵינוֹ לוֹקֶה**, אם כן **לֵיתְנֵייהּ** – היה לברייתא לשנות חילוק זה.

מתרצת הגמרא: **בְּתַקָּנְתֵּיהּ קָא מַיְירֵי** – הברייתא עוסקת בתקנת הנזיר, להורות מתי מתחיל למנות נזירותו לאחר שנטמא [שבזה יש חילוק בין נזיר טהור שנטמא שמתחיל למנות רק מהיום השמיני; לבין טמא שנזר שמתחיל למנות מהיום השביעי], אבל **בְּקִלְקוּלֵיהּ** – בקלקלת הנזיר, כלומר, בחילוק שביניהם באופן שקלקלו ועברו על נזירותם במזיד, שזה לוקה וזה אינו לוקה, **לֹא קָא מַיְירֵי.**

קושיא נוספת על ריש לקיש: **תָּא שְׁמַע,** שנינו בברייתא, **מִי שֶׁהָיָה טָמֵא וְנָזַר, אָסוּר לְגַלֵּחַ וְלִשְׁתּוֹת יַיִן. וְאִם** עבר **וְגִילַּח, וכן** אם עבר **וְשָׁתָה יַיִן**, או שעבר **וְנִטְמָא לַמֵּתִים**, אפילו אם עשה כן קודם שנטהר, **הֲרֵי זֶה סוֹפֵג אֶת הָאַרְבָּעִים.** מפורש בברייתא שאם נטמא לוקה, שלא כדברי ריש לקיש. מסיקה הגמרא: **תִּיּוּבְתָּא** – אכן קושיא היא, ואין דרך ליישב דברי ריש לקיש.

טמא שנכנס לעזרה במזיד חייב כרת. ואם נכנס כשהוא טהור, ונטמא שם באונס, אסור לו לשהות שם, אלא עליו לצאת מיד בדרך הקצרה ביותר. ואם שהה חייב כרת, אלא שהלכה למשה מסיני שאינו חייב כרת על שהייתו אלא אם שהה שיעור 'כדי השתחואה'. סוגייתנו דנה האם גם במי שנזר בבית הקברות נאמר שיעור זה: **בָּעֵי רָבָא, נָזִיר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, מַהוּ** – מה דינו, האם **בָּעֵי** – צריך שישהה שיעור **שְׁהִייָה** – כדי השתחואה, כדי לְחייבו **מַלְקוּת, אוֹ לֹא** נאמר בו שיעור זה, אלא כל שנשתהה לאחר שהתרו בו, אפילו שהייה מועטת, לוקה. מבררת הגמרא: **הֵיכִי דָּמֵי** – באיזה אופן נסתפק רבא. **אִילֵּימָא דְּאָמְרֵי לֵיהּ** – אם נפרש הספק במי שמבקש לנזור בבית הקברות, והתרו בו **לֹא תִּינָּזֵר**, ועבר ונזר, **לָמָּה לִי שְׁהִייָה** כדי לחייבו מלקות, הלא בודאי מתחייב מלקות מיד, שהרי **נָזִיר מַאי טַעֲמָא לָא בָּעֵי** – נזיר טהור שהתרו בו שלא יטמא, ונטמא, מדוע אינו צריך **שְׁהִייָה**, משום **דְּקָא מַתְרֵי בֵּיהּ** – כיון שהתרו בו ועבר על ההתראה במזיד, **הָכָא נַמִּי** – הוא הדין בנידון דנן מדוע צריך שהייה למלקות, והלא **קָא מַתְרֵי בֵּיהּ** – הלא התרו בו שלא יקבל נזירות.

---

**המשך מעמוד הקודם**

וכשמראים דוגמא חי' ומדברים בדברים היוצאים מן הלב, חזקה שנכנסים אל הלב ופועלים פעולתם.

מצו"ב העתק מכתב כללי, שבודאי ימצא בו ענין ותועלת.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה ולבשורות טובות,

**מ. שניאורסאהן**

במזכירות לא כותבים צרפתית, ולכן נכתב בלשון הקודש, אבל כ' יכול גם להבא לכתוב צרפתית, אלא שיודיע באיזו שפה נוח לו יותר לקבל המענה בלה"ק, אידיש או אנגלית.

מיישבת הגמרא: אֶלָּא ספקו של רבא הוא בְּגוֹן שֶׁנִּכְנַס נזיר לבית הקברות כשהוא בְּתוֹךְ שְׁדֵה תֵּיבָה וּמְגַדֵּל, שבאופן זה אינו נטמא, וכניסתו בהיתר, וּבָא חֲבִירוֹ וּפָרַע מַעֲלָיו מַעֲזִיבָה – גילה והסיר את רצפת השידה שמתחתיו, בעל כרחו, ועל ידי כך נטמא מטומאת הקבר שבוקעת ועולה, והתרו בו לצאת, ולא יצא. ובזה נסתפק רבא, האם כְּבֵי גְּמִירִין – מה שנתקבלה ההלכה של שְׁהִיָּיה היינו רק בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, אֲבָל אַבְּרָאי – מחוץ לבית המקדש, כגון לגבי טומאת נזיר, לֹא נתקבלה הלכה זו, ולכן גם אם לא שהה בבית הקברות כדי השתחוואה לוקה. אוֹ דִלְמָא, לֹא שָׁנָא – אין חילוק בזה, וגם נזיר אינו לוקה אם לא שהה בבית הקברות כדי השתחוואה. מסיקה הגמרא: תֵּיקוּ – לא נפשט הספק.

שנינו במשנה, שהמקבל נזירות בבית הקברות אינו מביא קרבן טומאה. הגמרא דנה מה דינו לענין תגלחת טומאה: בָּעֵי רַב אַשִׁי, מי שְׁנָזַר ובשעת קבלת הנזירות הוּא נמצא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, האם הוּא טָעוּן גִּילּוּחַ אוֹ לֹא. וצדדי הספק הם, האם כִּי בָּעֵי תְּגַלַּחַת – מה שצריך תגלחת, היינו רק בנזיר טָהוֹר שֶׁנִּטְמָא, משום דְּקָא מְטַמֵּא לִנְזִירוּתֵיהּ – שטימא את נזירותו, אֲבָל טָמֵא שֶׁנָּזַר, שמעודו לא נהג נזירות בטהרה, לֹא זקוק לתגלחת. אוֹ דִלְמָא, לֹא שָׁנָא – אין בזה חילוק, ואף טמא שנזר צריך לגלח שערו.

הגמרא מנסה לפשוט ממשנתנו: תָּא שְׁמַע, ממה ששנינו: מִי שֶׁנָּזַר וְהוּא בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אֲפִילּוּ הָיָה שָׁם שִׁשִּׁים יוֹם, אֵינוֹ עוֹלֶה לוֹ מִן הַמִּנְיָן, וְאֵינוֹ מֵבִיא קָרְבַּן טוּמְאָה, כיון שקיבל את נזירותו בטומאה. ומשמע שרק קָרְבַּן טוּמְאָה הוּא דְּלֹא מַיְיתֵי – אינו מביא, אֲבָל גַּלּוּחֵי בָּעֵי – בגילוח הוא חייב, שאם לא כן היה לתנא לנקוט דין זה שאינו מגלח. דוחה הגמרא את הראיה: מַה פַּעַם קָאָמַר, מַה פַּעַם אֵינוֹ מֵבִיא קָרְבַּן טוּמְאָה, מִשּׁוּם דְּלֹא בָּעֵי גַּלּוּחֵי. כלומר, מה שלא פירש התנא שאינו מגלח, היינו משום שכבר שנה שאינו מביא קרבן, וממילא יש להבין שגם אינו מגלח, שהרי דין קרבן טומאה ותגלחת טומאה תלויים זה בזה.

הגמרא מנסה לפשוט את הספק מברייתא אחרת: תָּא שְׁמַע, שנינו בברייתא, אֵין חילוק בֵּין טָמֵא שֶׁנָּזַר בעודו בטומאתו, לְנָזִיר טָהוֹר שֶׁנִּטְמָא, אֶלָּא שֶׁטָּמֵא שֶׁנָּזַר יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ, שהוא יום טבילתו, עוֹלֶה לוֹ מִן הַמִּנְיָן, וְנָזִיר טָהוֹר שֶׁנִּטְמָא אֵין יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ עוֹלֶה לוֹ מִן הַמִּנְיָן, ביון שצריך להביא קרבנות ביום השמיני, ואינו יכול להתחיל למנות את נזירותו בטהרה עד שיביאם [אבל טמא שנזר אינו מביא קרבנות]. מדייקת הגמרא: מַאי לָאו – וכי אין לדייק ממה ששנה התנא רק חילוק זה, הָא לְגַבֵּי תְּגַלַּחַת, זֶה וְזֶה [–נזיר שנטמא וטמא שנזר] שָׁוִין, שאם לא כן מדוע לא שנה התנא גם חילוק זה שביניהם. נמצא שגם טמא שנזר חייב בתגלחת.

דוחה הגמרא: לֹא תדייק מהברייתא שהדבר שהם שוים בו הוא תגלחת, אלא כך תדייק, דווקא לענין מנין היום השביעי יש חילוק ביניהם, הָא לְעִנְיַן מַלְקוּת אם עבר על נזירותו ונטמא, זֶה וְזֶה שָׁוִין, שכשם שנזיר טהור שנטמא לוקה, כך טמא שנזר לוקה על טומאה. ממשיכה הגמרא ושואלת: נמצא לדבריך שדווקא לענין מלקות שניהם שוין, אֲבָל לענין תְּגַלַּחַת מַאי – מה דינם, זֶה [–נזיר שנטמא] מְגַלַּח, וְזֶה [–טמא שנזר] אֵינוֹ מְגַלֵּחַ, אם כן קשה, לֵיתְנֵייהּ – היה לתנא לשנות גם חילוק זה.

משיבה הגמרא: תָּנָא שְׁבִיעִי שֶׁלּוֹ – התנא שנה את החילוק לגבי היום השביעי, האם הוא עולה מן המנין, וְנִכְלַל בזה כָּל מִילֵּי – כל דיניו. כי הטעם שטמא שנזר שביעי שלו עולה מן המנין, הוא משום שאינו מחוייב בקרבן, וממילא נדע שאינו מגלח, שהרי דין קרבן ותגלחת תלויים זה בזה, כמו שנתבאר.

הגמרא מנסה לפשוט את הספק מברייתא אחרת: נזיר שנהיה מצורע מוחלט, אינו סותר את הימים הקודמים, דהיינו שאינו צריך למנות שוב את הימים שמנה קודם שנהיה מצורע. הברייתא שלפנינו דנה על הימים שבהם הוא מצורע מוחלט, האם הם עולים לו למנין ימי הנזירות או לא. תָּא שְׁמַע, ממה ששנינו בברייתא, אֵין לִי דרשה אֶלָּא לִימֵי טוּמְאָתוֹ של נזיר [שנטמא במת], שֶׁאֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן של ימי הנזירות, אבל יְמֵי חֲלוּטוֹ – הימים שבהם היה הנזיר מצורע מוחלט, מְנַיִן שאינם עולים לו מן המנין. וְדִין הוּא – אפשר ללמוד זאת בבנין אב, שהרי שוים הם, מַה יְמֵי טוּמְאָתוֹ של נזיר, הרי הוא מְגַלֵּחַ [ביום השביעי לטהרתו], וּמֵבִיא קָרְבָּן [ביום השמיני], אַף יְמֵי חֲלוּטוֹ של מצורע מְגַלֵּחַ [לצרעתו ביום הראשון וביום השביעי], וּמֵבִיא קָרְבָּן [מצורע ביום השמיני], ומכיון ששוים הם, ששניהם מגלחים ומביאים קרבן, יש להשוותם גם לנידון זה, מַה יְמֵי טוּמְאָתוֹ של נזיר שנטמא במת אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן של ימי הנזירות, אַף יְמֵי חֲלוּטוֹ של נזיר מצורע אֵין עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן.

דוחה הברייתא: לֹא – אין ללמוד ימי חילוטו מימי טומאתו, שכן יש לומר, אִם אָמַרְתָּ בִּימֵי טוּמְאָתוֹ במת שאין עולין לו למנין הנזירות, הטעם בזה הוא משום שֶׁכֵּן מצינו שחמורים ימי טומאתו עד כדי כך שמְבַטֵּל בָּהֶן [–על ידם] אֶת ימי הנזירות הַקּוֹדְמִין – שמנה קודם שנטמא, לְפִיכָךְ אֵין ימי הטומאה עצמם עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן, וכי תֹּאמַר שהוא הדין בִּימֵי חֲלוּטוֹ, ודאי אין להוכיח כן, שֶׁהרי בהם אֵינוֹ מְבַטֵּל אֶת הימים הַקּוֹדְמִין, לְפִיכָךְ מסתבר שאף יהיו ימי חילוטו עצמם עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן.

חוזרת הברייתא ודנה: וכי כך אָמַרְתָּ, כלומר, וכי יתכן לומר כן, הרי עדיין יש ללמוד שימי חילוטו לא יעלו מן המנין בקל וחומר, וּמַה נָּזִיר שקיבל נזירות בְּקֶבֶר – בבית הקברות, כלומר בעודו טמא, שֶׁשִּׁעְבְּדוּ רַאשׁוֹ לְמצות תְּגַלַּחַת, בכל זאת אֵין ימי טומאתו עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן, אם כן יְמֵי חֲלוּטוֹ שֶׁאֵין שִׁעְבְּדוּ רַאשׁוֹ לְמצות תְּגַלַּחַת נזירות, שהרי עומדים לקיים בהם תגלחת מצורע, וכי לֹא כָּל שֶׁכֵּן שֶׁאֵין ימי טומאתו עוֹלִין לוֹ מִן הַמִּנְיָן.

הגמרא באה לפשוט את הספק של רב אשי, ולשם כך מבררת לאיזו תגלחת נתכוונה הברייתא ששער נזיר בקבר ראוי לתגלחת: מַאי לָאו – האם אין הכוונה לִתְגַלַּחַת טוּמְאָה שמגלח ביום השביעי לטהרתו. וכך הוא ביאור הקל וחומר, ומה נזיר בקבר שנאמרו בו דיני נזיר, שהרי יש לו מצות תגלחת טומאה, ובכל זאת אין עולין לו ימי טומאתו מן המנין, ימי חילוטו של מצורע שאין בהם דיני נזיר, שהרי אין בו מצות תגלחת מחמת הנזירות אלא רק מחמת הצרעת, כל שכן שלא יעלו למנין הנזירות. מבואר, שנזיר שקיבל נזירותו בבית הקברות טעון תגלחת, ונפשט הספק.

דוחה הגמרא: לֹא – אין כוונת הברייתא לתגלחת טומאה, אלא לִתְגַלַּחַת טָהֳרָה שבסוף ימי הנזירות. וכך הוא הקל וחומר, ומה נזיר בקבר שיכול לקיים בשערות אלו את תגלחת הטהרה, שהרי אינו מגלחם בשנטהר, ובכל זאת אין הימים עולים לו מן המנין, ימי חילוטו של מצורע, שאינו יכול לקיים תגלחת טהרה בשערות שגדלו בהם, שהרי זקוק לגלחם לצרעתו, כל שכן שלא יעלו ימים אלו לנזירותו. מוסיפה הגמרא: הָכִי נַמִּי מְסְתַּבְּרָא – גם מגוף הברייתא נראה שהכוונה לתגלחת טהרה.

## אגרות קודש

[ה'תשל"א]

בודאי ובודאי להחזיק הדירה, וה"ה **בירושלים עצמה**, וידוע דבר חכמים במשנתם בסיום מס' כתובות, ואשרי חלקו וחלקו בירות"ו.

אזכיר עה"צ להצלחתו – כולל שממנו יראו עוד כו"כ וכן יעשו.